Dnro 001/81/2022

Katri Ojala

11.10.2022

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen keskiviikkona 12.10.2022 klo 9.30

HE 181/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain sekä työeläkelakien muuttamisesta

Akava ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa otsikon asiassa ja lausuu sosiaali- ja terveysvaliokunnalle kunnioittavasti seuraavaa:

Sairausvakuutuslakia koskevat ehdotukset

Akava kannattaa sairausvakuutuslakia koskevia ehdotuksia ja pitää tärkeänä tavoitetta edistää työelämässä pysymistä ja paluuta kokoaikaiseen työhön. Esitykset parantanevat työllisyyttä.

Akava pitää omavastuuajalla tapahtuvaa työskentelyä (sairausvakuutuslain 11 §:n 2 mom.) koskevaa esitystä perusteltuna mutta kiinnittää huomiota seuraavaan. Jotta soveltamiskäytännöt työelämässä olisivat yksiselitteisiä, Akava pitää tarpeellisena selventävää täsmennystä työsopimuslakiin siitä, että omavastuuajalla työskennellessään työntekijällä on oikeus täyteen palkkaansa. Asia on kuitenkin todettu hallituksen esityksen vaikutusarviossa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Akava pitää tarpeellisena tarkoituksenmukaista kytköstä etuuden ja henkilön tarvitseman palvelun välille. Työajan vähentäminen ei ainoana toimenpiteenä ole riittävä työkyvyn palautumiseksi, vaan osasairauspäivärahan myöntämisen yhteydessä on tarpeen varmistaa tarvittavien kuntoutustoimenpiteiden toteutuminen työpaikalla ja työterveyshuollossa. Asiasta voitaisiin säätää täsmällisemmin sairausvakuutuslaissa, mikä edistäisi esityksen vaikuttavuutta ja tavoitetta edistää työelämässä pysymistä.

Kokoaikatyön määrittelyä koskevan muutoksen (sairausvakuutuslain 11 §:n 4 mom.) osalta on tärkeää huomioida toimialojen erilaiset työaikajärjestelmät kuten hallituksen esityksen perusteluissa on todettu ja säilyttää nykyinen viittaus asianomaisella alalla normaalisti sovellettavaan kokoaikaisen työntekijän säännölliseen työaikaan, kuten hallituksen esityksessä esitetään. Muutoin tietyillä toimialoilla työskentelevät voisivat jäädä osasairauspäivärahaoikeuden ulkopuolelle. Akava kiinnittää huomiota siihen, että monimuotoinen työskentely on yleistynyt ja tämä tulisi huomioida etuuksien

myöntöedellytyksissä. Yrittäjyyden ja osa-aikaisen työskentelyn yhdistämisestä ei ole säädetty kokoaikatyön määrittelyn yhteydessä.

Akava kannattaa esitystä osasairauspäivärahan enimmäisajan pidentämistä 150 arkipäivään (sairausvakuutuslain 12 §). Nykyinen 120 päivän kesto ei ole kaikissa tilanteissa riittävä työkyvyn palautumiseksi kokoaikatyöhön. Muutos edistänee kokoaikatyöhön paluuta ja vähentänee esimerkiksi siirtymää osatyökyvyttömyyseläkkeelle.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia koskevat ehdotukset

Akava pitää esityksiä kannatettavina. Akava kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että työterveyshuoltolain nojalla järjestetyn työkokeilun määrittelyä koskevat muutokset voivat rajata työkokeilun käyttöä, kun työkokeilun pituus rajataan korkeintaan 45 arkipäivään. Akava pitää tarpeellisena seurata ja arvioida muutosten vaikutuksia tarvittaessa.

Työeläkelainsäädäntöä koskevat ehdotukset

Akava pitää esityksiä kannatettavina eikä niihin ole huomautettavaa.

Akava ry:n puolesta

Katri Ojala
johtava asiantuntija